

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Noziedzīgos nodarījumos cietušie>Kompensācija>Vai mana prasība ir jāizskata šajā valstī

Vai mana prasība ir jāizskata šajā valstī

Čehija

Par kādu veidu noziegumiem es varu saņemt kompensāciju?

Čehijas Republika sniegs finansiālu palīdzību noziegumos cietušajiem, kuru veselībai ir nodarīts kaitējums, un nozieguma rezultātā mirušu cietušo pārdzīvojušajiem apgādājamajiem. Tiesības saņemt finansiālu palīdzību ir arī personām, kuras cietušas pret cilvēka cieņu vērstos dzimumnoziegumos, un bērniem, pret kuriem notikusi vardarbīga izturēšanās.

Par kādu veidu kaitējumu es varu saņemt kompensāciju?

Finansiālā palīdzība ir paredzēta, lai pārvarētu pasliktinājušos sociālo situāciju, ko izraisījis noziegums; tā neaizstāj noziedzīgā nodarījuma izdarītāja pienākumu kompensēt cietušajam radītos zaudējumus.

Pārdzīvojušie apgādājamie saņem finansiālu palīdzību kā vienreizēju maksājumu; arī cietušie, kuru veselībai nodarīts kaitējums, var pieprasīt palīdzību vienreizēja maksājuma veidā (tā summa ir atkarīga no izraisīto seku smaguma) vai prasīt atlīdzību par ārstēšanās izmaksām vai kompensāciju par negūtiem ienākumiem. Pret cilvēka cieņu vērstos dzimumnoziegumos cietušie vai vardarbībā cietušie bērni var prasīt atlīdzību par ārstēšanās izmaksām, lai tādējādi mazinātu viņiem nodarīto nemateriālo kaitējumu.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja esmu radnieks vai apgādājamais cietušajam, kurš miris nozieguma rezultātā? Kuri radnieki vai apgādājamie var saņemt kompensāciju?

Jā, nozieguma rezultātā mirušu cietušo pārdzīvojušajiem apgādājamajiem ir tiesības saņemt finansiālu palīdzību, ja pārdzīvojušais apgādājamais ir mirušās personas vecāks, laulātais, reģistrētais partneris, bērns, brālis vai māsa un ir dzīvojis vienā mājāsaimniecībā kopā ar mirušo viņa nāves brīdī vai ja pārdzīvojušais apgādājamais ir persona, attiecībā pret kuru mirušajai personai bija pienākums nodrošināt uzturēšanos.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja esmu izdzīvojuša cietušā radnieks vai apgādājamais? Kuri radnieki vai apgādājamie var saņemt kompensāciju šādā gadījumā?

Šādā gadījumā jums nav tiesību saņemt finansiālu palīdzību.

Vai es varu saņemt kompensāciju, ja neesmu ES valstspiederīgais?

Varat, ja pastāvīgi dzīvojat vai likumīgi uzturaties citā ES dalībvalstī un esat cietis Čehijas Republikā izdarītā noziegumā vai ja esat likumīgi uzturējies Čehijas Republikā vairāk nekā 90 dienas un esat cietis Čehijas Republikā izdarītā noziegumā, ja esat pieteicies starptautiskās aizsardzības saņemšanai Čehijas Republikā vai jums ir piešķirts patvērums vai alternatīvā aizsardzība, vai — attiecīgā gadījumā — atbilstoši nosacījumiem, kas paredzēti starptautiskā līgumā.

Vai es varu pieprasīt kompensāciju no šīs valsts, ja šeit dzīvoju vai esmu no šejienes (šī ir manas dzīvesvietas vai piederības valsts), pat ja noziegums izdarīts citā ES valstī? Vai es varu pieprasīt kompensāciju šajā valstī, nevis tajā, kur izdarīts noziegums? Ja tā — ar kādiem nosacījumiem?

Ja esat Čehijas Republikas valstspiederīgais, jums ir tiesības saņemt finansiālu palīdzību neatkarīgi no tā, kurā valstī izdarīts noziegums, kurā esat cietis.

Vai man vispirms jāpaziņo par noziegumu policijai, lai es varētu pieprasīt kompensāciju?

Jā, tas ir nepieciešams.

Vai man ir jāsaņemas jebkādas policijas veiktās izmeklēšanas vai kriminālprocesa rezultāts, pirms es varu pieprasīt kompensāciju?

Nav nepieciešams sagaidīt izmeklēšanas rezultātu; finansiālu palīdzību var piešķirt, ja tiesībaizsardzības iestāžu veiktā izmeklēšana liecina, ka nav šaubu, ka noziegums ir izdarīts, un ka ir izpildīti juridiskie nosacījumi, lai būtu tiesības saņemt finansiālu palīdzību.

Vai man vispirms jāprasa kompensācija no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja, ja viņš ir noskaidrots?

Ja neprasāt zaudējumu atlīdzināšanu no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja, finansiālo palīdzību var samazināt vai pat nepiešķirt.

Vai es varu saņemt kompensāciju arī tad, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav noskaidrots vai notiesāts? Ja tā, kādi pierādījumi man jāiesniedz savas prasības pamatošanai?

Šādā gadījumā ir nozīme tam, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nav zināms, vai arī noziegumā apsūdzētā persona ir atzīta par nevainīgu, pat ja ir acīmredzams, ka noziegums ir noticis (proti, noziegums tika izdarīts, bet to varētu būt izdarījis cita persona). Šādā gadījumā jums ir tiesības saņemt finansiālu palīdzību. Tomēr, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir attaisnots, jo darbība, kurā viņš apsūdzēts, nav noziegums, jums nav tiesību saņemt finansiālu palīdzību. Prasību galvenokārt novērtē, pamatojoties uz tiesībaizsardzības iestāžu savāktajiem materiāliem; jūsu uzdevums ir pierādīt nodarītā kaitējuma apjomu un, ja piemērojams, jebkādu zaudējumu summu, ko var ņemt vērā (ārstēšanās izmaksas un negūtos ienākumus).

Vai ir noteikts termiņš, kurā man jāpieprasa kompensācija?

Prasība jāiesniedz divu gadu laikā no brīža, kad uzzinājāt par zaudējumiem, bet ne vēlāk kā piecus gadus pēc nozieguma dienas. Beidzoties kādam no šiem termiņiem, tiesības saņemt palīdzību pārstāj būt spēkā.

Kādus zaudējumus un izmaksas sedz kompensācija?

a) Noziegumos cietušajiem:

— materiāli (nepsiholoģiski) zaudējumi:

veselības aprūpes izmaksas, kas saistītas ar ievainojumiem (medicīniskā ārstēšana — ambulatorā aprūpe un aprūpe stacionārā, atlabšana) — JĀ; papildu vajadzības vai izmaksas, kas izriet no ievainojumiem (t. i., aprūpe un asistēšana, pagaidu un pastāvīga aprūpe, ilgtermiņa rehabilitācija, mājokļa pielāgošana, īpaši palīg līdzekļi utt.);

ar veselības uzlabošanu tieši saistīti izdevumi — jā (īpaši palīg līdzekļi, medicīniskā aprūpe vai rehabilitācija);

ievainojumi, kam ir pastāvīgas sekas (piemēram, invaliditāte un cita pastāvīga darbnespēja);

negūtā peļņa medicīniskās aprūpes laikā un pēc tās (tostarp negūtā peļņa un zaudēta spēja gūt ienākumus vai iztikas līdzekļu samazināšanās, utt.) — JĀ; iespēju zaudēšana — NĒ;

izmaksas, kas saistītas ar tiesvedību par notikumu, kurš radījis attiecīgos zaudējumus, piemēram, juridiskās nodevas, tiesāšanās izdevumi) — NĒ;

kompensācija par nozagtu vai sabojātu personīgo īpašumu — NĒ;

citi — NĒ;

— psiholoģisks (morāls) kaitējums:

cietušā sāpes un ciešanas — NĒ.

b) Cietušā pilnvarotām personām vai radniekiem:

— materiāli (nepsiholoģiski) zaudējumi:

apbedīšanas izmaksas — NĒ;

veselības aprūpes izmaksas (piemēram, ģimenes locekļa ārstēšana, ambulatorā aprūpe un aprūpe stacionārā, rehabilitācija) — NĒ;

iztikas līdzekļu zaudēšana vai iespēju zaudēšana — NĒ;

— psiholoģisks kaitējums:

radnieku vai pilnvaroto personu sāpes un ciešanas / kompensācija pārdzīvojušajiem apgādājamajiem, ja cietušais miris — NĒ.

Vai kompensāciju izmaksā kā vienreizēju maksājumu vai kā ikmēneša maksājumus?

Finansiālo palīdzību piešķir kā vienreizēju maksājumu.

Kā mana rīcība attiecībā uz noziegumu, mana sodāmība vai nesadarbošanās kompensācijas tiesvedības laikā var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai summu, ko es saņemšu?

Jūsu sodāmībai nav izšķirošas nozīmes attiecībā uz jūsu tiesībām saņemt finansiālu palīdzību, tomēr, ja nesadarbosieties ar tiesībsardzības iestādēm nozieguma atklāšanā, finansiālo palīdzību jums nevarēs piešķirt. Jums arī nepiešķirs palīdzību, ja būsiet piedalījies noziegumā kā līdzdalībnieks.

Ja nesadarbosieties, kā nepieciešams, finansiālās palīdzības procedūrā, procedūru var izbeigt vai jūsu prasību var noraidīt.

Kādā veidā mans finanšu stāvoklis var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai kompensācijas summu?

Tikai tad, ja ir acīmredzams, ka jūsu sociālā situācija nav pasliktinājusies nozieguma rezultātā, jums var nepiešķirt finansiālo palīdzību.

Vai ir citi kritēriji, kas var ietekmēt manas izredzes saņemt kompensāciju un/vai kompensācijas summu?

Ja esat jebkādā veidā veicinājis kaitējumu, finansiālo palīdzību var samazināt vai vispār nepiešķirt.

Kā tiek aprēķināta kompensācija?

Cietušie, kuriem nodarīts neliels kaitējums veselībai, var pieprasīt vienreizēju palīdzību 10 000 CZK apmērā.

Cietušie, kuriem nodarīts būtisks kaitējums veselībai, var pieprasīt vienreizēju palīdzību 50 000 CZK apmērā.

Cietušie, kuru veselībai nodarīts kaitējums, vienreizēja palīdzības maksājuma vietā var pieprasīt finansiālu palīdzību par summu līdz 200 000 CZK, kas ir līdzvērtīga pierādītajam ārstēšanās izmaksām un/vai negūtiem ienākumiem.

Pārdzīvojušajiem apgādājamajiem ir tiesības saņemt finansiālu palīdzību, ko piešķir kā vienreizēju maksājumu 200 000 CZK apmērā, izņemot brāļus un māsas, kuri ir tiesīgi saņemt palīdzību 175 000 CZK apmērā.

Vai piemēro izmaksājamās summas minimālo/maksimālo ierobežojumu?

Jums kā noziegumā cietušajam, kura veselībai nodarīts kaitējums, vai kā pārdzīvojušajam apgādājamajam var piešķirt līdz 200 000 CZK; turklāt nāves gadījumā kopējā finansiālā palīdzība, ko piešķir visiem pārdzīvojušajiem apgādājamajiem, nevar pārsniegt 600 000 CZK, un, ja ir vairāk pārdzīvojušo apgādājamo, piešķirto palīdzību proporcionāli samazina, lai nepārsniegtu finansiālās palīdzības maksimālo summu.

Vai man ir jānorāda kompensācijas summa prasības veidlapā? Ja tā — kur es varu saņemt norādījumus par to, kā aprēķināt summu, vai par citiem aspektiem?

Jā.

Vai no iestādes/struktūras samaksātās kompensācijas par maniem zaudējumiem tiks atskaiftāta kompensācija, ko es saņemšu no citiem avotiem (piemēram, no darba devēja vai privātās apdrošināšanas shēmas)?

Tikai tad, ja apdrošināšana sedz noziedzīgā nodarījuma izdarītāja pienākumu kompensēt radītos zaudējumus, kas saskaņā ar Čehijas Republikas tiesību aktiem ir praktiski iespējams attiecībā uz satiksmes negadījumiem un nelaiemes gadījumiem darbā.

Vai es varu saņemt kompensācijas avansa maksājumu? Ja tā — ar kādiem nosacījumiem?

Finansiālās palīdzības avansa maksājumus nenodrošina.

Vai es varu saņemt papildu kompensāciju (piem., ja ir mainījušies apstākļi, pasliktinājusies veselība utt.) pēc pamatlēmuma pieņemšanas?

Jā, nepārsniedzot finansiālās palīdzības maksimālo pieļaujamo summu.

Kādi pamatojoši dokumenti man ir jāpievieno savai prasībai?

Pilnvara, apliecinājums par ģimenes saitēm ar cietušo;

cietušā miršanas apliecība;

polīcijai iesniegtā ziņojuma kopija;

tiesas lēmuma kopija;

veselības dokumentācija;

slimnīcu čeki vai rēķini par saistītiem izdevumiem;

rēķini par ārstēšanās izmaksām;

saņemšanas dokumenti.

Vai ir jāmaksā administratīva vai cita maksa, kad prasība tiek saņemta un apstrādāta?

Nē.

Kura iestāde lemj par kompensācijas prasībām (valsts mēroga gadījumos)?

Tieslietu ministrija.

Kur man jānosūta prasība (valstīsts mēroga gadījumos)?

Tieslietu ministrijai.

Vai ir vajadzīga mana klātbūtne procedūras laikā un/vai kad tiek pieņemts lēmums par manu prasību?

Nē.

Cik (aptuveni) ilgs laiks paiet, līdz no iestādes tiek saņemts lēmums par prasību piešķirt kompensāciju?

Lēmums par prasību būtu jāpieņem trīs mēnešu laikā.

Ja mani neapmierina iestādes lēmums, kā es varu to apstrīdēt?

Iesniedzot administratīvu prasības pieteikumu tiesā.

Kur es varu saņemt nepieciešamās veidlapas un citu informāciju par to, kā iesniegt prasību?

Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē, no NVO, kas pievēršas noziegumos cietušajiem, un no Probācijas un mediācijas dienesta.

Vai ir pieejama īpaša palīdzības telefonlīnija vai tīmekļa vietne, ko es varu izmantot?

Nē.

Vai es varu saņemt juridisku palīdzību (jurista palīdzību) prasības sagatavošanā?

Jā, bet uz jūsu rēķina.

Vai ir cietušo atbalsta organizācijas, kas var palīdzēt man pieprasīt kompensāciju?

Vislielākā šāda organizācija ir "Bílý kruh bezpečí" ("Baltais Drošības Aplis"); cietušajiem palīdz arī Čehijas Republikas Probācijas un mediācijas dienests.

Lapa atjaunināta: 25/01/2019

Šis lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.